

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

הכינוס הארצי ה-57

במוצאי שבת זו, ח"י במרחשוון, יהיה אי"ה בכפר חב"ד הכינוס הארצי ה-57 של חסידי חב"ד. הכינוס יתקיים באולם הגדול והמחודש בבית צעירי חב"ד, בשעה 8 בערב, במתכונת של התוועדות חסידית. בכינוס תינתן פרישת שלום מאוירת חודש תשרי בחצר הרבי, ויינשאו דברים על המשימות בשעה זו. הכניסה חופשית.

יום הולדת הרש"ב

ביום שני, כ' במרחשוון, יחול יום הולדתו (בשנת תרכ"א) של הרבי הרש"ב (רבי שלום דובער) מליובאוויטש, נשיאה החמישי של חסידות חב"ד ומייסד ישיבת תומכי תמימים. בקהילות חב"ד ברחבי הארץ יהיו התוועדות חסידיות לרגל היום המיוחד. רבים יבואו ביום הזה לתפילות וללימוד בישיבות תומכי תמימים, להתחבר מחדש להוויית הישיבה.

חיי שרה בחברון

בית חב"ד חברון מזמין את הציבור לסעודת השבת הגדולה בעולם, בשבת חיי שרה, 'שבת חברון'. סעודות השבת ייערכו כיד המלך (בעלות דמי הרשמה סמליים בלבד), באוהל ענק לרגלי מערת המכפלה. מספר המקומות מוגבל. פרטים והרשמה ביישוב היהודי בחברון, <http://bit.ly/2f5dzKJ?1>, או במרכז המידע, טל' 02-9965333.

זמני השבוע

נירוק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
4:17	4:49	5:13	4:29
5:18	5:52	6:07	5:26

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 972-73-2480711 • פקס' 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

הגמל אינו רואה את דבשתו

גם אצלנו וגם בארה"ב נוצרה תופעה של בועה, שבה מכונסים יחד אנשי תקשורת, אקדמיה ותרבות, בעלי השקפות דומות

הטחת האשמות בציבור שלם משיגה את ההפך (צילום: שאוטסטוק)

בשנים האחרונות החלה להסתמן מגמה אחראית וממלכתית יותר בדרך ציונו של יום השנה לרצח ראש הממשלה יצחק רבין. נעשו ניסיונות להתמקד במסר משותף השולל אלימות והקורא לניהול ויכוח מתוך כבוד הדדי, מסר שאילו יוכלו להתחבר כל חלקי העם. נדמה היה שבשלה השעה להכרה מצד כל צד בשגיאותיו ולהפקת הלקחים מהן.

ומשתאים לנוכח הציבור המחליט שלא לפי דעתם. אין הם מסוגלים לעכל את התופעה שרוב הציבור בוחר בדרך הפוכה מזו שהם הטיפו לה. הלוא השמש זורחת מפיהם וממקלדתם, הם מסמנים את ערכי הנאורות והקדמה, הם מייצגים את כל מה ש'נכון'. בתוך הבועה נראָה שזו הדעה המוסכמת על הכול. ופתאום פורצת לה האמת וטופחת על פניהם.

לכן הם גם אינם מבינים שמה שעשו בימים האחרונים זו הסתה במלוא מובן המילה. הסתה כנגד ציבור שלם. הגמל אינו רואה את דבשתו. לו היה מישוהו לוקח פוסט ארסי של איש שמאל קיצוני ומאשים באמצעותו את כל השמאל - היו הללו יוצאים מכליהם על הדמוגוגיה ועל העיוות. אבל כשהם עושים זאת לימין הכול בסדר.

הטחת האשמות פסולה

אתה שומע אותם מתראיינים בכלי התקשורת וחוזרים על שקרים. מזכירים את ארון הקבורה בהפגנה ברעננה, בשעה שעל הארון נכתבה המילה 'ציונות', והכוונה הייתה לסמל שמדיניות אוסלו קוברת את ערכי הציונות. מדברים על "רבין במדי אס"א", בשעה שמדובר בכמה צילומים של דפים שנדפסו במדפסת והופצו לעיתונאים בידי 'שמפניה' הידוע.

הטחת האשמות הזאת משיגה את ההפך. היא מגבירה את הקיטוב ואת הזעם הציבורי על השליטה של אותה בועה בתקשורת ובמערכות אחרות בחיינו. הפקת לקחים אמיתית לא תצמח ממנה.

ופתאום פרצה השנה מחדש אותה תשפוכת שנאה והטחת גידופים כלפי יותר ממוחצית העם שאינה מתלהבת מהרפתקת אוסלו. כל מי שמתנגד למסירת חבלי הארץ לכנופיות המחבלים נהפך לתומך ברצח. כל מי שעמד והפגין בדם לבו נגד הבאת ראשי ארגוני המחבלים מתונים ללב ארצנו ופרישת שטיח אדום לפנייהם בטרקליני העולם - הוא שותף להסתה'.

תסכול גובר

הציבור תוהה מה קרה השנה, שפתאום כאילו חזרנו לאחור עשרים ואחת שנים, אל אותה אווירה עכורה שלובתה כאן מיד אחרי הרצח. ייתכן שזה התסכול הגובר של מחנה תומכי אוסלו, הרואים בעיניים כלות את הציבור הרחב מתפכח מהאשליות שמכרו לו באותם ימים ומתרחק מדרכם. אולי גם תוצאות הבחירות בארה"ב תרמו את חלקן להצטברות מרירות, המתפרצת כלפי מי שחושב אחרת מהם.

והאמת היא שיש קו ישר המחבר בין כל אלה. גם אצלנו וגם בארה"ב נוצרה תופעה של בועה, שבה מכונסים יחד אנשי תקשורת, אקדמיה ותרבות, בעלי השקפות דומות. הללו מזינים זה את זה, מגיבים זה לזה, מזמינים לראיונות זה את זה, ומבחינתם, דרך ראייתם היא הדרך הנכונה לראות את העולם. הללו בזים להמוני העם, הרואים את הדברים בדרך שונה מהם ואינם שותפים לתפיסת עולמם.

וכך פעם אחר פעם הם עומדים המומים

אורחים אמיתיים או מדומים

והתנהגו כבני-אדם נהפכו באותה שעה לבני אדם ממש. הם לא היו מלאכים בתחפושת, אלא אנשים בשר-ודם, וחלו עליהם באופן זמני כל המושגים האנושיים. לכן כשאברהם אבינו אירח אותם וכיבדם, הוא קיים את מצוות הכנסת אורחים במלואה.

לרדת אל הזולת

מכאן יש ללמוד הוראה בכל הקשור לפעולה רוחנית עם הזולת. כאשר אדם העומד בדרגה גבוהה מן הזולת מתכוון לפעול עמו, עליו לרדת מרמתו הגבוהה ולדבר אל הזולת בשפתו ובמושגיו. רק כשייכנס לעולמו של הזולת יוכל להשפיע עליו כראוי.

הצורך בכך מתחזק שבעתיים לנוכח הדחיפות שבהשפעה רוחנית על הזולת, שהיא בבחינת פיקוח נפש ממש. יש לעשות הכול כדי לעורר יהודי שני. אין להמתין שהזולת יבוא אליו ויתעלה למדרגתו, אלא מוטלת חובה על האדם לצאת מד' אמותיו ולפעול במקומו ובמושגיו של הזולת.

(התוועדות תנש"א, כרך א, עמ' 273)

אמרת השבוע

טובה ליהודי

הרבי הרש"ב (רבי שלום-דובער שניאורסון) מליובאוויטש אמר לחסיד אחד ב'חידות': "כשם שיהודי חייב להניח תפילין בכל יום, כך מוכרח כל יהודי לייחד חמש-עשרה דקות ביום למחשבה איך ביכולתו לעשות טובה ליהודי, בגשמיות או ברוחניות".

בעקבות הדברים החליט החסיד לעשות בכל יום טובה ליהודי, ולרשום בכל יום בפנקסו איזה מעשה חסד עשה בעבור יהודי באותו יום.

חלפו שנים, החסיד הזקין ונעשה אחד מגדולי החסידים, והיה אומר: "מאז אותה 'חידות' והוראה שקיבלתי מהרבי – נעשיתי חסיד".

פתגם חסידי

"המארח בביתו עניים ודלים הגונים זוכה שהרבה נשים עקרות נפקדות, בזכות שמפרנסים ומכלכלים עניים ואביונים לשם שמים" (רבי צביהירש קידנובר)

מקום לא היו זקוקים לאכילה.

נמצא אפוא שאברהם לא קיים באורחים האלה הכנסת אורחים אמיתית, שכן לא מדובר בבני אדם שנהנים מאירוח. הייתכן שהקב"ה הערים חס וחלילה על אברהם והביא לו "מלאכים בדמות אנשים", כדי שאברהם ידמה שהוא מקיים את מצוות הכנסת אורחים בשעה שבפועל לא הייתה כאן הכנסת אורחים!?

מלאכים כבני-אדם

יתרה מזו, הכנסת האורחים הזאת של אברהם אבינו משמשת מקור הלכתי למצוות הכנסת אורחים. הגמרא לומדת מכך: "גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה", וגם הרמב"ם לומד מהלויי שליווה אברהם את אורחיו ("וְאֶבְרָהָם הֵלַךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם") ש"שכר הלווייה מרובה מן הכול, והוא החוק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עוברי דרכים ומשקה אותם ומלווה אותם". איך ייתכן שתורת אמת לומדת הוראות ממעשה לא אמיתי?

אלא ההסבר הוא שהמלאכים שהתחזו לאורחים

בתחילת הפרשה מתוארת הכנסת האורחים של אברהם אבינו. למרות גילו המופלג והמילה שעבר אך לפני שלושה ימים ציפה לאורחים: "וְהוּא יָשָׁב פָּתַח הָאֱהָלָה כְּחֹם הַיּוֹם, וְכַדְבָּרִי רַשׁ"י: "לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו"; "הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים. ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים".

התורה מתארת כיצד אירח אברהם את שלושת המלאכים, בלי לחסוך מעצמו טרחה ומאמץ: "וַיִּמְהַר אֲבָרָהָם הָאֱהָלָה אֶל שְׂרָה... וְאֶל הַבְּקָרָה אֲבָרָהָם... וְכָל זֶה כְּדִי לְהַגִּישׁ לְאֹרְחָיִם סְעוּדָה מְשׁוּבַחַת.

הכנסת אורחים מיותרת?

כאן מתעוררת שאלה: הלוא מלאכים אינם זקוקים להכנסת אורחים. הם אינם ניזונים ממזון גשמי ואינם נהנים ממנו. ואכן, הם לא אכלו אלא "נראו כמו שאכלו", כדברי רש"י. יש דעות הסוברות שאכילתם הייתה ממשית, אך זה היה רק "מפני כבודו של אברהם", ומכל

מן המעיין

צדקה ומשפט | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

קיום כל המצוות

"ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט" (בראשית יח, ט). יהודי שלם הוא מי שמקיים את שני הדברים – "צדקה ומשפט". הוא מקיים הן את המצוות שבין אדם למקום הן את המצוות שבין אדם לחברו. ולא כפי שלפעמים רואים שעושי צדקה פוטרם את עצמם מ"משפט", ועושי "משפט" מתחמקים מצדקה.

(מאוצרנו הישן)

צדקה בדרך ה'

אזוהרה היא לראשי חברות צדקה, הנוהגים לפעמים לערוך ערבי התרמה שאינם ברוח התורה: "ושמרו דרך ה' לעשות צדקה" – יש לקבץ צדקה בדרך המוסרית והטהורה, "בדרך ה'", ולא בדרך של פריצות ופריקת עול.

(ילקוט הגרשוני)

לברך אחרי הסעודה

תחילה "צדקה" ולבסוף "משפט". כיצד? אברהם היה מקבל את העוברים והשבים. משהיו אוכלים ושותים אמר להם "ברכו".

(בראשית רבה)

למה לא לפניה?

מדוע לא אמר להם שיברכו גם קודם הסעודה? כי עיקר הברכה היא לאחר האכילה, אלא שבני ישראל אינם יכולים להתאפק מלברך את ה' רק

עם גמר האכילה והם מברכים גם לפני. לכן אין הברכה שלפני האכילה שייכת לעוברים ולשבים.

(חידושי הרי"ם)

משפט עצמי

"לעשות צדקה ומשפט". כאשר ה' יתברך מרעיף על יהודי פרנסה בהצלחה ובשפע רב עליו לדון את עצמו: מדוע דווקא לי מגיע שפע כזה ולזולת לא. "משפט" זה מעורר אותו לתת צדקה בעין טובה וביד רחבה.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

חסד בעולם

"ושמרו דרך ה'" – הדרך להמשכת אור ה' בעולם היא עלידי "לעשות צדקה" – השפעת צדקה שהאדם מקיים למטה, "ומשפט" – שהוא שופט את עצמו מה הכרחי בעבורו, ואת השאר הוא נותן לצדקה. התנהגות כזאת גורמת שתומשך מידת החסד לעולם.

(תורה אור)

צדקה רוחנית

הוא הדין בצדקה רוחנית. על האדם לשפוט את עצמו אם הוא רשאי ליהנות משפע רוחני ולשכוח את זולתו, שפעמים חסרים לו הדברים ההכרחיים ביהדות.

(הרבי מליובאוויטש)

שיחת גדולים

הוא נהג לבקר לעיתים קרובות בעיר פוזנא (פוזנא) שבפולין. הסיבה הרשמית הייתה עסקי המסחר שלו, שחייבו אותו לצאת מביתו למסע אל העיר הגדולה, ואולם כל נסיעה כזו מילאה את ליבו התרגשות וציפייה. שכן לא רק סוחר היה האיש, אלא גם ובעיקר תלמיד חכם, שבכל רגע פנוי הגה בתורה. עסקיו האמיתיים היו עסקי הרוח, ובהם הגה מרבית זמנו. את הנסיעות לפוזנא ניצל גם למטרות האלה.

מיד עם הגיעו לפוזנא נהג לכוון את פעמיו אל בית מדרשו של הגאון רבי עקיבא איגר. בבוקר היה מתפלל שחרית במחיצת הגאון, ולאחר מכן היו השניים מתפללים בסוגיות עמוקות. זה היה מחזה לא שגרתי: הסוחר האורח ואחד מגדולי הדור עומדים שעות רצופות ונושאים ונותנים בש"ס ובפוסקים, בראשונים ובאחרונים. זה שואל וזה משיב, האחד מביא ראיה לדבריו וחברו סותרה.

שהייתו של הסוחר בעיר נמשכה בדרך כלל ימים מספר, ולקראת נסיעתו בחזרה לביתו נהג לבוא אל רבי עקיבא איגר ולקבל ממנו את ברכת הדרך.

פעם אחת, כשנפגשו בבית הכנסת בבוקר היום האחרון לביקורו, הפתיע רבי עקיבא איגר את הסוחר בשאלה אם יש ברשותו דרכון חוקי ובעל תוקף.

האורח אישר שהוא נושא עמו דרכון כשר, וכל אחד ואחד מהם פנה לעיסוקיו בבית הכנסת. לאחר מחצית השעה חיפש רבי עקיבא איגר את האורח ושאלו שנית אם ברשותו דרכון. כששאל את שאלתו בפעם השלישית התמיהה הדבר את האורח. הוא השיב לגאון: "יש ברשותי דרכון, ואם אתם מבקשים לראותו – אראנו לכם".

יצא האורח מבית הכנסת ופנה לאכסניה שבה השתכן. הוא חלק את תמיהתו עם בעל האכסניה. "לשם מה הגאון זקוק לדרכון שלי?", שאל.

"ייתכן שהרב מבקש להזמין אותך לסעודה בביתו", השיבו בעל האכסניה.

"מה הקשר בין הסעודה לדרכון?", התפלא הסוחר.

"הגאון מקפיד לשמור על חוקי המדינה. והלוא אסור לתושב העיר

לארח בביתו שוהה בלתי-חוקי. לכן ביקש לוודא ששהייתך כאן חוקית".

השערתו של בעל האכסניה התאמתה כשבפתח האכסניה התייצב שליח מהגאון והזמין את האורח לסעודת פרידה על שולחנו של רבי עקיבא איגר בביתו.

הגאון קיבל את אורחו בסבר פנים

יפות ובחמימות. הוא ליווה אותו אל השולחן הערוך בכל טוב. השניים נטלו את ידיהם והתיישבו לסעודה. עוד בטרם הוגשה המנה הראשונה כבר היו שקועים בשיחה תורנית עמוקה.

בתוך זמן קצר צללו לעומקם של קושיות וסברות, פלפולים ותירוצים. שעה ארוכה שטו השניים במרחבי

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

מתי יבוא?

הגמרא (סנהדרין צחא), מספרת כי רבי יהושע בן לוי מצא את אליהו הנביא בפתח מערת רבי שמעון בר יוחאי. שאל רבי יהושע את אליהו: מתי יבוא משיח. ענה לו אליהו: לך ושאל אצלו. שאל רבי יהושע: והיכן הוא יושב? ענה אליהו: בפתח של רומי. הוסיף רבי יהושע ושאל: ומה הם סימניו? השיב אליהו: הוא יושב בין עניים סובלי חולאים. הללו מסירים את תחבושותיהם בבת אחת וחוזרים וחובשים אותן, ואילו המשיח מסיר תחבושת, חובש אותה, ואחרי-כך מסיר את השנייה והשלישית וכו'. זאת, כדי שאם ייקרא לבוא, לא יתעכב לרגע.

ממשיכה הגמרא ומספרת שרבי יהושע בן לוי הלך אל המשיח ושאלו: למתי יבוא מר? ענה המשיח: "היום". חזר רבי יהושע אל אליהו והתאונן שהמשיח שיקר לו, שאמר כי יבוא היום ולא בא. הסביר אליהו, כי כוונתו הייתה – "היום, אם בקולו תשמעו". עד כאן סיפור הגמרא.

נקודת השקיעה של רומי

המהר"ל מפראג (נצח ישראל פרק כח) מבהיר שאין לפרש את הסיפור במשמעותו המוחשית: "אין כאן דבר מוחש... כי דברי חכמים (הם) מצד עניין המופשט מן הגשמי". זה לבוש סיפורי, שטומן בתוכו את סודו של המלך המשיח.

אם כן, למה הסיפור רומי? מבאר המהר"ל, שכאשר אמר אליהו לרבי יהושע שישאל את שאלתו אצל המשיח, כוונתו הייתה שיתעלה ויתחבר עם דרגתו של המשיח. שאלו רבי יהושע: היכן הוא יושב? כלומר, מה דרגתו הרוחנית של המשיח. על כך השיב אליהו שהמשיח יושב "בפתח של רומי". פתח הוא הנקודה שבה הבית מוסיף. "פתח של רומי" זו הנקודה שבה שוקעת ונופלת מלכות רומי, או במובן רחב יותר – נקודת שקיעתה של מלכות אדום, המלכות הרביעית והאחרונה. כלומר, זריחתו של המשיח היא בנקודה שבה מתמוטטת ומסתיימת מלכות אדום.

אליהו הנביא מוסיף ונותן סימנים הרומזים למהותו של המשיח – "יושב בין עניים סובלי חולאים". "עניים" מסמלים פירוד והבדלה מן העולם, שכן העניים אין להם הנאה מהעולם. "סובלי חולאים" רומזים למצב של מלחמה עם העולם הטבעי, שכן הם נפגעו מהעולם. זה עניינו של המשיח, "שאין מעלת המשיח מן עולם הטבע", ונוסף על כך "מתנגד לו עולם הטבע". כלומר, המשיח, במהותו הפנימית, עומד למעלה ממגבלות העולם הטבעי, ולכן העולם הטבעי מתנגד לו ונלחם בו.

מוכן לבוא

אך יש הבדל בין "עניים סובלי חולאים" לבין המשיח: הללו אכן נשלטים בידי הטבע, ואילו הוא עומד מעל כל המגבלות. הדבר מתבטא בכך שהוא מסיר תחבושת אחת ומיד חובש אותה, דבר המבטא את מוכנותו לבוא בכל רגע. כלומר, אף שנדמה כי העולם הטבעי נלחם בו ומפריע לו, אין זו הפרעה אמיתית לגביו, כי הוא יכול רגע להתגבר על כל ההפרעות ולהביא את הגאולה, שכן במהותו הפנימית הוא למעלה מכל מגבלותיו של העולם הטבעי.

כאשר רבי יהושע מגיע להכרה זו ומתחבר עם דרגתו של המשיח, הוא מגיע למסקנה שהיום הוא בא. שכן מאחר שאין לפניו שום מגבלות אמיתיות, אין שום סיבה שלא יבוא היום. וכאן מתעוררת אצלו תמיהה גדולה: מדוע אפוא אין המשיח מתגלה ובא? הוא מביע את תמיהתו באזוני אליהו. משיב לו אליהו, שאכן מצד המשיח עצמו אין שום מניעה, והוא יכול לבוא היום ממש, אלא שהקב"ה רוצה כי העולם יהיה מוכן לקבל את המשיח, ולכן מתי יבוא? – "היום אם בקולו תשמעו".

ים התורה ושכחו לגמרי את הסעודה הממתינה להם. הזמן חלף, ולפתע התנער הגאון רבי עקיבא איגר.

"נברך ברכת המזון?", הציע לאורח, בסוברו כי כבר סיימו לסעוד. "הלוא חכמינו זיכרונם לברכה כבר קבעו ש'אורח מברך', ונוסף על כך אתה כוהן. מכבד אני אותך בזימון לברכת המזון".

האורח הופתע מן הדברים. האומנם לא הבחין הגאון כי טרם החלו לאכול, וכבר הוא מבקש לחתום את הסעודה? עם זה לא היה לו נעים להעמיד את רבי עקיבא על טעותו. לפתע הבזיק רעיון במוחו, והוא פתח וקרא בקול: "יברכך ה' וישמרך! יאר ה' פניך אליו ויחונך! יישא ה' פניו אליך וישם לך שלום!".

"מה פשר הליצנות הזאת?", הופתע רבי עקיבא איגר.

"זו דרכי לברך כשאני מתבקש לברך לפני הסעודה", השיב האורח.

באותו רגע הבין רבי עקיבא את טעותו ומיד ביקש מבני ביתו להגיש את המנה הראשונה. כשסיימו לסעוד, חזר הגאון וביקש לכבד את האורח בזימון לברכת המזון.

כעת סירב האורח לקבל את הכיבוד. "כבודו צריך לזמן, שהרי הוא בעל הבית, ואף נהג בי עין טובה. והרי נאמר בספר משלי 'טוב עין הוא יבורך'. ואמרו על כך חז"ל במסכת סוטה: 'וטוב עין הוא יברך', כפי שמבאר זאת הרמ"א".

"ובכן", השיב מיד הגאון, "אם אכן בעל הבית אני, אסתמך אפוא על דברי הגמרא במסכת פסחים 'כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה', ואבקש ממך לברך". כעת לא היה האורח יכול לחמוק עוד, הרים את כוס היין וברך.

בטרם נפרדו ביקש האורח את ברכתו של הגאון, ובתוך הדברים אמר: "הלוא אמרו חז"ל 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך'". כוונתו הייתה לומר שאפילו ברכת הדיוט חשובה ובעלת משמעות, ועל אחת כמה וכמה ברכתו של רבי עקיבא איגר.

ואולם מיד קלט הסוחר כי מהדברים יכול להשתמע שהגאון הוא 'הדיוט' כביכול. הוא מיהר להתנצל ואמר: "התכוונתי לפרש את דברי חז"ל שלא יהיה קל בעיני תלמיד חכם לתת ברכה לאיש הדיוט".

"הנה לך", חייך רבי עקיבא במאור פנים, "מוטב אשאר אני 'הדיוט' מלהכניס פירוש מעוות בדברי חז"ל!".

(על-פי 'רשומים בשמך')

מה קורה בדרום הכותל?

לפני קצת פחות משנה אישרה הממשלה את 'מתווה הכותל', ולפיו קבוצות הרומסות את ההלכה יוכלו לקיים בחלק הדרומי של הכותל 'תפילות' וטקסים. בעקבות זאת נכנס דן לפעילות בלתיפוסקת, כדי לחשוף לפני הציבור מידע על קדושת החלק הדרומי. נוצרה סערה ובעקבותיה התנגדו הנציגים החרדיים למתווה.

בימים האחרונים נסתיימה עבודת מחקר מקיפה החושפת את סיפורו של דרום הכותל. העניין בוער בעצמותיו של ר' מתתיהו (מת) הכהן דן (61), העומד בראש עמותת 'עטרת כהנים' הפועלת לגאולת בתים בעיר העתיקה וסביבותיה. לאורך השנים בחר להישאר מאחורי הקלעים ולהתנזר מראיונות. עכשיו הוא ניאזת לדבר, למטרה אחת: שהציבור יבין מה עומד מאחורי צמד המילים 'הכותל הדרומי'.

הרבנות בפסיקה מיוחדת

על תחילת פעילותו באזור הכותל הוא מספר: "במשך שנים אנו מנהלים מאבק על 'הכותל הקטן', בצפון הכותל. המקום מוזנח ואנחנו פונים למשרד לענייני דת שיקבל אחריות למקום. במסגרת המאבק העמקתי בחומרים היסטוריים והגעתי למסמכים חשובים הקשורים לקדושת החלק הדרומי. הוזמנתי להופיע לפני מועצת הרבנות הראשית ולהציג את המחקר ההיסטורי שערכנו. מועצת הרבנות החליטה ש'מתווה הכותל' חסר תוקף חוקי, מכיוון שלא התייעצו איתה, כפי שמחייב החוק".

"הכותל הדרומי הוא למעשה המשכו הדרומי של הכותל המערבי", פותח דן. "זה לא אתר ארכאולוגי, לא אתר היסטורי, אלא הכותל עצמו. ראיתי, לצערי, כמה כלי תקשורת שכינו את המקום 'הכותל הרפורמי'. זו שערורייה מזעזעת שעלולה ליצור תודעה שקרית".

ניסיון לטשטש היסטוריה

דן מספר שאחרי שחרור הכותל טענו ארכאולוגים שחלקו הדרומי צריך להפוך לאתר תיירותי. יהודים שבאו להתפלל שם, גורשו. גדולי הרבנים שללו זאת וקבעו שיש קדושה בכותל המערבי לכל אורכו. הוא מציג קריאה היסטורית שכתב הרבי מליובאוויטש בכתב ידו, ובה דרש לעורר "רעש ופרסום גדול" על המחשבה למסור את חלקו הדרומי של הכותל לטיפול העירייה ולא למשרד לענייני דת.

דן וזעקת הכותל (צילום: david weill, רגעי אומנות)

הצביעו ברגליים

הוא מתכוון להגיש עתירה על הקביעה הזאת: "בית המשפט אינו מוסמך לדון על פולחן במקומות הקדושים. הסמכות נתונה בידי הממשלה והרבנות הראשית. יש פה ניסיון לשנות מסורת של דורות".

עמותות וארגונים נוספים הצטרפו למאבק. ככוונתם לחשוף את כל מה שקורה מאחורי הקלעים. אבל ההתעוררות הציבורית היא העיקר: "הצביעו ברגליים ובואו להתפלל בחלק הדרומי של הכותל!", הוא מבקש.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הצינן' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים לצינן לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

פינת ההלכה מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

כיבוד למי שאינו מברך

שאלה: האם מותר לכבד במזון ומשקה אדם שידוע לנו שלא יברך עליהם?

תשובה: למעשה, נכון שמישהו יברך לפני אותו אדם בקול רם לפני האכילה ואחריה (וגם יאכל בעצמו), ואולי תיחשב שמיעת האורח כעין כוונה לצאת ידי חובת הברכה.

נאמר בתורה (ויקרא יט,ד): "ולפני עיוור לא תיתן מכשול", ופירשו חז"ל שאחת ממשמעויות הפסוק היא שאסור להכשיל יהודי בעברה, וגם אם הוא עושה זאת במזיד - אסור לעזור לו בכך, ואפילו אם הוא יכול לעשותה בלעדיו אסור חז"ל "לסייע ידי עוברי עברה". לכן נפסקה הלכה ש"לא ייתן לאכול אלא למי שידוע בו שיברך".

ואולם כל פוסקי זמננו הסכימו שכשיש חשש לפגיעה בכבוד האדם אם יציעו לו לברך, או שברור לנו שלא יענה לבקשה בחיוב מסיבה כלשהי, אפשר לכבדו - כדי שלא ייגרם חילול כבוד שמים ואף כעס ושנאה כלפי שומרי מצוות (שהם דברים חמורים מאכילה בלי ברכה). לכן אפשר להזמין אנשים כאלה לשמחות וכדומה.

כל שכן שבתי מלון והארח, מסעדות וכדומה, רשאים למכור דברי מזון גם למי שאינם מברכים, כי מכיוון שהם משלמים תמורתם נמצא שהמזון הוא ברשות הקונה, ואין בזה שום איסור למוכר (ובפרט אם אפשר לקנות מזון זה גם במקום אחר).

מקורות: חולין קז,ב. סהמ"צ להרמב"ם ל"ת רצט. רבנו יונה ברכות מב,א. (בדפי הרי"ף) ד"ה לא. רמ"א ושו"ע אדה"ז או"ח סו"ס קסג וטושו"ע סי' קסט ס"ב, נו"כ ופסקי תשובות ס"ק ג"ד, ושו"נ.

מבט לאחרי הימים יופי של סיפורים

הספר שפותח לפניכם צוהר אל ימות המשיח ומשיב על כל השאלות:

- מהי הגאולה? • מה יעשה המשיח?
- כיצד יתגלה? • ומה יקרה עם הופעתו?

לשון בהירה | 368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1-718-6041020

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מבחר מסיפורי 'שיחת השבוע' סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

טל' 1-718-6041020